

Sygn. akt VI U 255/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2023 roku.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący sędzia Przemysław Chrzanowski

Protokolant protokolant sądowy Paulina Świętochowska

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2023 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

o jednorazowe odszkodowanie

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dnia 6 kwietnia 2022 roku znak: JO/o/045271812 w ten sposób, że przyznaje odwołującej J. M. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku z dnia 10 września 2021 roku w łącznej wysokości 4 % (słownie: cztery procent) stałego uszczerbku na zdrowiu;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. na rzecz J. M. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI U 255/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2022 roku, znak: JO/o/045271812, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił J. M. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku z dnia 10 września 2021 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że zdarzenie z dnia 10 września 2021 roku nie spełnia warunków definicji wypadku określonego w art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

(decyzja z dnia 6.04.2022r. – akta organu rentowego)

Od powyższej decyzji J. M. wniosła odwołanie, w którym podała, że zdarzenie z dnia 10 września 2021 roku spełnia warunki definicji wypadku, w związku z czym domaga się przyznania jednorazowego odszkodowania.

(odwołanie – k. 1)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie w całości, argumentując jak w decyzji z dnia 6 kwietnia 2022 roku.

(odpowiedź na odwołanie – k. 3)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. M. w dniach 6 – 10 września 2021 roku przebywała w podróży służbowej na Targach MSPO K. w charakterze osoby przygotowującej i obsługującej stoisko, dbając o wizerunek pracodawcy Wojskowego Instytutu Technicznego Uzbrojenia w Z.. Po zakończeniu zadania, pracownica dnia 10 września 2021 roku powracała do Z.. Około godziny 5.50 rano wyjechała samochodem osobowym marki P. (...). Po pewnym czasie stwierdziła, że zabrała ze sobą klucz do pokoju hotelowego i dlatego zawróciła do hotelu celem zdania klucza. Podczas jazdy, w miejscowości M., nagle zjechała na pobocze, wjechała do rowu, w związku z czym jej samochód dachował. Około 6.10 rano przybyła na miejsce Straż Pożarna, Policja i karetka. Udzielono J. M. pomocy, w tym założono opatrunek na lewą dłoń, kołnierz ortopedyczny i zawieszono na SOR w K.. W związku ze zdarzeniem, doznała urazu lewej ręki w postaci otwartej rany nadgarstka i złamania kości łódeczkowatej lewej dłoni. Wykonano w związku z tym zabieg operacyjny.

Podana w protokole powypadkowym przyczyna zdarzenia to zaśnięcie za kierownicą pojazdu.

J. M., rano przed wyjazdem, czuła się wypoczęta i zdolna do jazdy. Godzina, o której wstawała rzezonego dnia, to jest normalna godzina, o której wstaje, gdyż pracę zaczyna od 7.00 rano. Jakkolwiek ma chorobę onkologiczną, to choroba ta nie ma wpływu na czynności takie jak prowadzenie pojazdu. Rzezonego dnia nie brała żadnych leków. Odwołująca do końca nie wie, co się wydarzyło; „ocknęła się kiedy poczuła uderzenie, okazało się, że uległa wypadkowi”. Przyjechała Policja, w karetce mając obrażenia, wypytywano ją jak to się stało, powiedziano, że najlepiej będzie jak powie, że zasnęła. Ale odwołująca nie wie tego co się wydarzyło.

(dowód: protokół nr (...) r. – akta organu rentowego, zeznania J. M.)

U odwołującej wykonano zabieg operacyjny naprawy ścięgien. Pozostała w szpitalu przez 3 dni. Potem przez okres około 3 miesięcy przebywała na zwolnieniu lekarskim. Skutki zdarzenia są takie, że ręka nie jest do końca sprawna; ręka nie wróci do pełnego funkcjonowania, ścięgna są za krótkie. Ręka nie może przebywać w pozycji wzdłuż ciała; nie może nosić w tej ręce; również przy pracy, gdy siedzi przy komputerze, musi masować rękę, by nie drętwiała. Przy zmianie pogody ręka robi się sina. Odwołująca doznała stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 4 %, w tym 1 % za ograniczenie funkcji wskaziciela, 1 % za ograniczenie funkcji palca środkowego, 1 % za ograniczenie funkcji palca obrączkowego oraz 1 % za ograniczenie funkcji palca małego.

(zeznania J. M., dokumentacja medyczna z akt sprawy, opinia główna lekarza biegłego sądowego z zakresu ortopedii M. G. – k. 117-120)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wnioski zawarte w opinii głównej biegłego sądowego lekarza ortopedy M. G. oraz na podstawie przedstawionej dokumentacji medycznej i protokołu powypadkowego nr 2/2021r., a także na podstawie zeznań odwołującej J. M.. Zgromadzone w niniejszej sprawie, ww. dowody, Sąd ocenił jako wiarygodne, bowiem są one nie tylko spójne wewnętrznie, ale i korespondują ze sobą, tworząc logiczną całość. Dlatego też stanowiły podstawę ustalonego przez Sąd stanu faktycznego w niniejszej sprawie. W szczególności Sąd przyjął za podstawę swojego orzekania opinię biegłego lekarza specjalisty ortopedy traumatologa, gdyż jest to opinia najdalej idąca, a także jest to opinia zajmująca się głównym, rozpoznanym u odwołującej schorzeniem.

Strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest odwołanie J. M. od decyzji ZUS odmawiającej jej prawo do jednorazowego odszkodowania za wypadek z dnia 10 września 2021 roku, gdyż zdaniem organu rentowego nie spełnia on warunków definicji wypadku określonego w art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Brak jest bowiem tzw. przyczyny zewnętrznej zdarzenia, gdyż przyczyną wypadku było zaśnięcie ubezpieczonej za kierownicą.

Art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U.2022.2189 t.j.) stanowi, że za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
- 2) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 3) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Zatem kwestią sporną w tej sprawie jest tylko to, czy zdarzenie z dnia 10 września 2021 roku jest spowodowane przyczyną zewnętrzną.

Podstawowe znaczenie w kwestii wykładni pojęcia przyczyny zewnętrznej wypadku przy pracy ma uchwała Składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 11 lutego 1963 r., II PO 15/62 (OSNCP z. 10/1963, poz. 215), w której stwierdzono, że przyczyną sprawczą - zewnętrzną - zdarzenia może być każdy czynnik zewnętrzny, zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki. Taką przyczyną może być również praca i czynność samego poszkodowanego (np. odruch), nadmierny wysiłek pracownika, za który u człowieka dotkniętego schorzeniem samoistnym może być uważana praca wykonywana jako codzienne zadanie w warunkach normalnych, gdyż nadmierność wysiłku pracownika powinna być oceniana przy uwzględnianiu jego aktualnego zdrowia i sprawności ustroju. Przyczyną zewnętrzną może być nie tylko narzędzie pracy, maszyna, siły przyrody, ale także praca i czynności samego poszkodowanego (np. potknięcie się, niefortunny odruch). Uznaje się za wypadek przy pracy upadek pracownika na skutek utraty przytomności wynikającej ze skłonności do omdleń, gdy doznanie urazu następuje wskutek uderzenia o twarde podłoże lub upadku z wysokości (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 stycznia 1977 r., III PRN 47/76, (...) 1977 nr 1, s. 44 oraz z dnia 14 września 1977 r., III PRN 30/77, Służba (...) 1978 nr 2, s. 34). W takich przypadkach przyczyną sprawczą doznanych uszkodzeń ciała pracownika jest nie tylko sam atak choroby powodujący utratę przytomności, lecz czynnik zewnętrzny, którego wystąpienie powoduje uraz. W każdym razie może to być - powodujące uszkodzenie ciała - działanie sił przyrody, narzędzi pracy, maszyn, spadającego przedmiotu; czy innej osoby, jak również zawiniona lub mimowolna czynność samego poszkodowanego (np. potknięcie się, odruch, upadek - nawet na gładkiej powierzchni), byleby nie zachodziły podstawy do stwierdzenia, że wypadek został spowodowany wyłącznie schorzeniem tkwiącym w organizmie pracownika, łączącym się choćby ze skłonnością do omdleń lub zakłóceń równowagi (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r., zasada prawna, III PO 15/62, OSNCP 1963 Nr 10, poz. 215 oraz wyroki z dnia 16 czerwca 1980 r., III PR 33/80, (...) i z dnia 28 kwietnia 2005 r., I UK 257/04).

Wymaganie, aby uraz został spowodowany czynnikiem zewnętrznym, wskazuje na konieczność związku przyczynowego między urazem i czynnikiem pochodzącym spoza organizmu poszkodowanego, przy czym czynnik ten ma zadziałać w ramach nagłego zdarzenia wywołanego przyczyną zewnętrzną.

Element definicji wypadku przy pracy, wiążący wypadek (zdarzenie) z przyczyną zewnętrzną, rozumiany jest jako czynnik działający z zewnątrz, tak by skutek nie był wyłącznie rezultatem zadziałania przyczyn wewnętrznych, rozumianych zawsze jako znajdujące się wewnątrz organizmu pracownika (samoistne schorzenia). Pojęciem tym nie obejmuje się cech poszkodowanego, stanowiących wewnętrzną przyczynę szkody na osobie, pochodzącą od jednostki, która wypadkiem została dotknięta, określaną jako podatność na zachorowanie lub istnienie samoistnego schorzenia (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1958 r., 3 CR 1230/58, PiP 1960, z. 12, s. (...) oraz wyroki z dnia 9 lipca 1962 r., I CR 54/62, OSNCP 1963 Nr 12, poz. 262 i z dnia 16 grudnia 2004 r., II UK 83/04, OSNP 2005 Nr 14, poz. 215).

W wyroku z dnia 4 marca 2013 r., I UK 505/12 (opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2014, Nr 2, poz. 27, str. 86) Sąd Najwyższy stwierdził, że śmierć pracownika

podczas wykonywania w czasie pracy zwykłych czynności, wskutek urazów doznanych wskutek upadku z wysokości spowodowanego atakiem padaczki jest wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Sąd Najwyższy w orzecznictwie zwracał także uwagę, że uszkodzenie ciała - w sytuacji, gdy nastąpiło na tle stwierdzonych u pracownika schorzeń samoistnych - nie wyłącza samo przez się możliwości uznania zdarzenia za wypadek przy pracy, jeżeli w stanie faktycznym ujawniłyby się przyczyny o charakterze zewnętrznym, z którymi określony skutek pozostaje w związku, np. potknięcie się chorego pracownika o nierówności chodnika (wyrok z dnia 24 października 1978 r., III URN 26/78, OSNCP 1979 Nr 6, poz. 128, NP 1981 nr 3, s. 155).

Nawet, gdy źródłem nagłego zdarzenia była choroba, to należy uwzględnić przyczynę dodatkową, zewnętrzną, pochodzącą ze sfery zagrożenia pracą i przyjąć, że ta właśnie przyczyna spowodowała uraz. Według tej reguły uznaje się za wypadek przy pracy upadek pracownika na skutek utraty przytomności wynikającej ze skłonności do omdleń, gdy doznanie urazu następuje wskutek uderzenia o twarde podłoże lub upadku z wysokości (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 stycznia 1977 r., III PRN 47/76, (...) 1977 nr 1, s. 44 oraz z dnia 14 września 1977 r., III PRN 30/77, Służba (...) 1978 nr 2, s. 34). W takich przypadkach przyczyną sprawczą doznanych uszkodzeń ciała pracownika jest nie tylko sam atak choroby powodujący utratę przytomności, lecz czynnik zewnętrzny, którego wystąpienie powoduje uraz. Taką wykładnię przyjmuje Sąd Najwyższy, kwalifikując jako wypadek przy pracy (w drodze do/z pracy) uderzenie poruszającym się samochodem w przeszkodę. Wystarczające do przyjęcia, że w danym przypadku zaistniała przyczyna zewnętrzna jest ustalenie, że uraz powstał na skutek zjechania pojazdu z drogi i uderzenia w betonowy przepust, choć przyczyną zdarzenia było zasłabnięcie bądź zaśnięcie kierowcy (por. uzasadnienie wyroku z dnia 27 kwietnia 2009 r., I UK 336/08, Monitor Prawa Pracy 2009 nr 8, s. 439). Wypadek wskutek poślizgu samochodu jest spowodowany przyczyną zewnętrzną, a fakt, że doszło do niego wyłącznie na skutek nadmiernej prędkości i nieostrożności poszkodowanego pracownika może mieć jedynie wpływ na zakres uprawnień odszkodowawczych (wyroki z 18 lutego 1998 r., II UKN 529/97, OSNAPiUS 1999/4/144). Nieostrożność kierowcy samochodu i popełnione przez niego błędy w czasie jazdy nie mają znaczenia dla oceny, że zdarzenie było wypadkiem przy pracy, jeżeli miało charakter nagły i pozostawało w związku z wykonywaną pracą (wyrok z 15 maja 2001 r., II UKN 392/00, OSNP 2003/2/46).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy sądowej należy stwierdzić, że nie można ustalić, aby chwilowa niedyspozycja fizyczna – zmęczenie, przyśnięcie – która wystąpiła u odwołującej J. M. tuż przed wypadkiem, była wynikiem schorzenia samoistnego. W dokumentacji medycznej dostępnej w teczce ZUS brak jest danych na temat wcześniejszego leczenia odwołującej. Chwilowa niedyspozycja fizyczna nie była wyłączną przyczyną urazu, ale uraz ten nastąpił w wyniku uderzenia samochodu prowadzonego przez ubezpieczoną w pobocze i następnie dachowaniem tego pojazdu. Uraz został więc spowodowany przyczyną zewnętrzną w rozumieniu ww. art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W konsekwencji Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie dnia 23 listopada 2022 roku dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii celem ustalenia, czy w wyniku zdarzenia z dnia 10 września 2021 roku J. M. doznała stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, a jeżeli tak to w jakiej procentowej wysokości.

U odwołującej wykonano zabieg operacyjny naprawy ścięgien. Pozostała w szpitalu przez 3 dni. Potem przez okres około 3 miesięcy przebywała na zwolnieniu lekarskim. Skutki zdarzenia są takie, że ręka nie jest do końca sprawna; ręka nie wróci do pełnego funkcjonowania, ścięgna są za krótkie. Ręka nie może przebywać w pozycji wzdłuż ciała; ubezpieczona nie może nosić w tej ręce; również przy pracy, gdy siedzi przy komputerze, musi masować rękę, by nie drętwiała. Przy zmianie pogody ręka robi się sina. Odwołująca doznała stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 4 %, w tym 1 % za ograniczenie funkcji wskaziciela, 1 % za ograniczenie funkcji palca środkowego, 1 % za ograniczenie funkcji palca obrączkowego oraz 1 % za ograniczenie funkcji palca małego.

Sąd uznał, że opinii głównej, złożonej w przedmiotowej sprawie przez biegłego, nie można niczego zarzucić, dlatego oceniając ją jako prawidłową na jej podstawie dokonał także ww. ustaleń faktycznych. Opinia biegłego sądowego lekarza ortopedy M. G. podlega ocenie przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przynajmniej kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych

opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażanych w niej wniosków. Sąd może oceniać opinię biegłego pod względem fachowości, rzetelności, czy logiczności. Może pomijać oczywiste pomyłki, czy błędy rachunkowe. Nie może jednak nie podzielać poglądów biegłego, czy w ich miejsce wprowadzać własnych stwierdzeń (Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 grudnia 1990r. (I PR 148/90, OSP 1991/11/300).

Reasumując, Sąd uznał, że odwołująca ma prawo do jednorazowego odszkodowania za wypadek z dnia 10 września 2021 roku w wysokości odpowiadającej 4 % stałego uszczerbku na zdrowiu i w tym zakresie zmienił zaskarżoną decyzję.

Biorąc pod uwagę dokonane powyżej ustalenia i przeprowadzone rozważania Sąd na mocy ww. przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dnia 6 kwietnia 2022 roku znak: JO/o/045271812 w ten sposób, że przyznał odwołującej J. M. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku z dnia 10 września 2021 roku w łącznej wysokości 4 % stałego uszczerbku na zdrowiu.

W przedmiocie kosztów postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 i 99 KPC oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, zasądzając na rzecz odwołującej od organu rentowego kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.